

2

PROGRAMY PRZEKWALIFIKOWYWANIA SIŁY ROBOCZEJ W USA

2.1 WPROWADZENIE

Charakterystyczną cechą współczesnej ekonomii jest wielka dynamika procesów gospodarczych. Ekonomia oparta na wiedzy wymaga szybkich zmian i dostosowywania produktu do ciągle zmieniających się wymagań rynku. Młodzi ludzie wchodzący obecnie w wiek produkcyjny będą zmieniać swoją karierę zawodową 4-5 krotnie przed osiągnięciem wieku emerytalnego.

Globalna ekonomia i wolna międzynarodowa wymiana handlowa, powoduje często upadanie zakładów przemysłowych, szczególnie tych opartych o przestarzałą technologię. Zachodzi więc stała potrzeba przekwalifikowania siły roboczej. Obecnie wg. danych urzędu pracy w USA kilka milionów ludzi poszukuje pracy (około 3 miliony). W tym samym czasie dane z przemysłu wskazują na kilka milionów nieobsadzonych miejsc pracy [1, 2]. Wiele firm ma problemy ze znalezieniem pracowników, którzy mają wymagane na danych stanowiskach umiejętności. Zachodzi więc ciągle potrzeba przekwalifikowania dużej ilości bezrobotnych pracowników.

2.2 PRZEWIDYWANIE PRZYSZŁYCH ZAWODÓW ORAZ PRZYSZŁYCH WYMAGAŃ W ZAKRESIE KWALIFIKACJI SIŁY ROBOCZEJ

Najtrudniejszym zadaniem z punktu widzenia planowania rynku pracy jest przewidywanie przyszłych zawodów oraz wymagań kwalifikacyjnych do tych zawodów. Robi to federalna agencja nazwana Biurem Statystyk Pracy (Bureau of Labor Statistics). Biuro Statystyk Pracy ocenia statystycznie ile miejsc pracy zostanie stworzone w każdej gałęzi przemysłu w najbliższym dziesięcioleciu. Wyniki przewidywanego wzrostu pomiędzy rokiem 2014 i 2024 przedstawione są w tabeli 2.1 [1].

Największy wzrost zatrudnienia jest przewidywany w dziedzinie usług, opieki zdrowotnej i społecznej. Spadek zatrudnienia jest przewidywany w dziedzinie agrokultury i rybactwa. Przewidywany wzrost zatrudnienia dla poszczególnych grup zawodowych przedstawione jest w tabeli 2.2 [4].

Tabela 2.1 Przewidywany wzrost zatrudnienia w poszczególnych gałęziach przemysłu w okresie 2014-2024

Gałęzie Przemysłu	Przewidywany wzrost zatrudnienia w okresie 10 lat
Wytwarzanie wyrobów konsumpcyjnych (budownictwo, produkcja, górnictwo, kamieniołomy, eksploatacja ropy, gazu).	0,6%
Usługi. sprzedaż hurtowa i detaliczna, opieka zdrowotna, opieka społeczna.	94,6%
Agrokultura, leśnictwo, rybactwo, łowiectwo	-1,1%
Nieagrolulturalne niezależne zawody. Biznesy prowadzone przez właścicieli.	5,9%

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o dane z urzędu pracy w USA

Tabela 2.2 Przewidywany wzrost zatrudnienia w poszczególnych grupach zawodowych w latach 2012-2022

Grupy zawodowe	Ilość zatrudnionych w 2012	Przewidywana zmiana w okresie 2012-2022	
		Przyrost w liczbach zatrudnionych	Przyrost podany w %
Zawody menadżerskie.	8,861.5	636.6	7.2
Biznes i operacje finansowe.	7,167.6	898.1	12.6
Zawody matematyczno-komputerowe.	3,814.7	685.8	18.0
Architektura i zawody inżynierskie.	2,474.5	179.6	7.3
Zawody związane z życiem i zdrowiem .	1,249.1	125.7	10.1
Zawody związane z nauką o społeczeństwie.	2,374.7	408.8	17.2
Zawody legalno-prawne.	1,247.0	132.9	10.7
Szkolnictwo, nauczanie i bibliotekarstwo.	9,115.9	1,015.8	11.1
Zawody artystyczne rozrywkowe i sportowe	2,570.9	180.6	7.0
Zawody medyczno-techniczne.	8,049.7	1,732.9	21.5
Zawody wspierające medycynę.	4,110.2	1,155.8	28.1
Zawody związane z ochroną i bezpieczeństwem.	3,325.3	263.0	7.9
Zawody związane z przygotowaniem żywności.	11,780.1	1,101.8	9.4
Zawody związane z oczyszczaniem i utrzymywaniem budynków.	5,522.3	691.0	12.5
Zawody opieki nad niesprawnymi.	5,375.6	1,122.9	20.9
Zawody związane z handlem.	15,105.0	1,095.5	7.3

Zawody związane z administracją.	22,470.1	1,534.0	6.8
Zawody farmerskie i rybackie.	947.2	-32.2	-3.4
Zawody związane z budownictwem.	6,092.2	1,301.9	21.4
Zawody związane z instalacją i naprawą urządzeń.	5,514.8	531.2	9.6
Zawody związane z produkcją.	8,941.9	75.6	0.8
Zawody związane z transportem.	9,245.7	790.6	8.6

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o dane z urzędu pracy

Największy wzrost zatrudnienia jest przewidywany w zawodach medycznych, wspierających medycynę, oraz opiekę nad niepełnosprawnymi. Duży wzrost zatrudnienia jest przewidywany również w zawodach związanych z budownictwem. Spadek zatrudnienia jest przewidywany w zawodach farmerskich i rybackich [4].

Biuro Statystyk Pracy również przygotowuje i publikuje listę najbardziej rozchwytywanych zawodów. Są to zawody w których ilość miejsc pracy przewyższa ilość poszukujących pracę.

W obecnym 2018 roku tymi zawodami były [3]:

- Programiści systemów komputerowych mające określone zastosowanie w gospodarce.
- Fachowcy budowlani.
- Analizatorzy zysków finansowych.
- Pracownicy służby zdrowia opiekujący się chorymi w ich domach.
- Analizatorzy bezpieczeństwa sieci internetowych.
- Personel nadzorujący usługi medyczne.
- Praktykujące pielęgniarki.
- Personel opiekujący się osobami w starszym wieku (domy opieki nad niepełnosprawnymi).
- Fizykoterapeuci.
- Kierowcy ciężarówek.

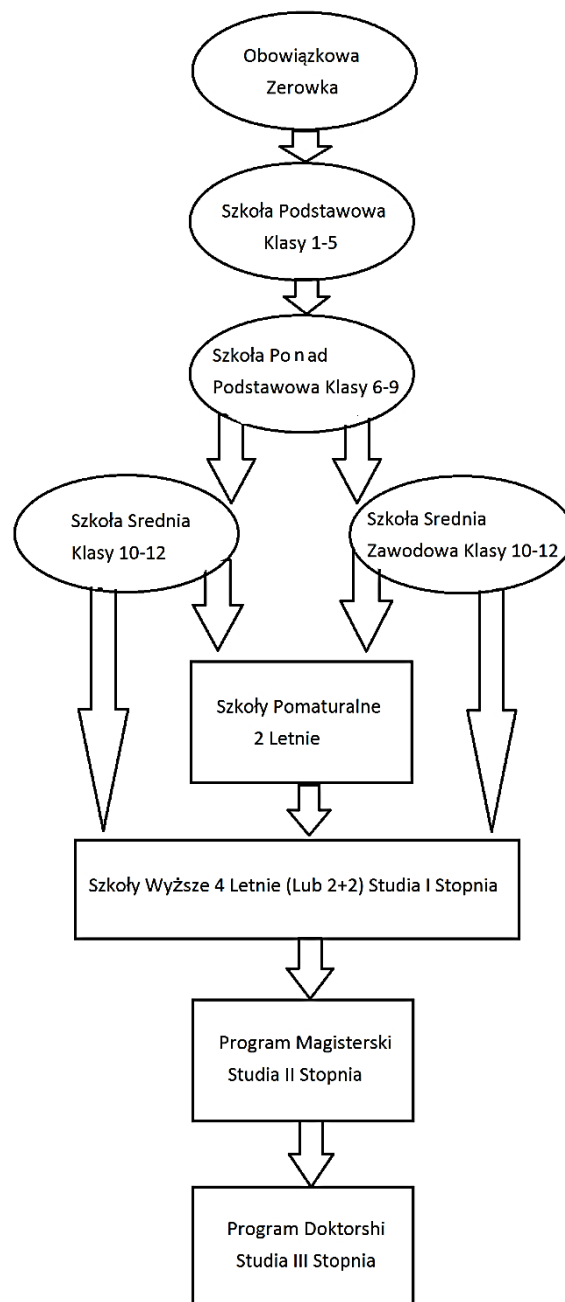
W oparciu o dane przygotowane przez Biuro Statystyki Pracy tworzone są programy szkoleniowe przygotowujące bezrobotnych pracowników do nowych zawodów. Pracownik, który utracił pracę może pobierać zasiłek przez okres uzależniony od stażu pracy (26 tygodni a w wyjątkowej sytuacji aż do 73 tygodni).

W okresie, kiedy pracownik pobiera zasiłek pozostaje w kontakcie z urzędem pracy. Jeśli okres bezrobocia jest tylko czasowy (wiele firm okresowo ogranicza zatrudnienie ze względu na brak zamówień, zima pogoda itp.) pracownik pobiera zasiłek aż do powrotu na swoje miejsce pracy. Jeśli pracownik całkowicie utracił pracę na skutek zamknięcia firmy lub redukcji zatrudnienia urząd pracy proponuje przekwalifikowanie do innego poszukiwanego zawodu. Urząd pracy proponuje

pracownikowi listę zawodów, które są poszukiwane przez pracodawców. Wybór nowego zawodu przez pracownika określa rodzaj wymaganego szkolenia. Szkolenie przygotowujące do nowego zawodu może być na poziomie dwuletnich studiów pomaturalnych lub na poziomie szkoły zawodowej.

2.3 SZKOŁY POMATURALNE (COMMUNITY COLLEGE) JAKO CENTRUM PRZEKWALIFIKOWYWANIA SIŁY ROBOCZEJ

Struktura system szkolnictwa w USA jest pokazana na rys. 2.1. Obszar zaznaczony kształtami owalnymi jest bezpłatny. Obszar zaznaczony prostokątami jest płatny.

Rys. 2.1 Struktura systemu szkolnictwa w USA

Źródło: Opracowanie własne

Przekwalifikowanie bezrobotnych pracowników odbywa się w większości na poziomie dwuletnich programów pomaturalnych lub kursów zawodowych. Dwuletnie programy pomaturalne są normalnie odpłatne.

W przypadku jednak utraty pracy poprzez zamknięcie firmy urząd pracy dysponuje grantami na pokrycie kosztów przekwalifikowania pracowników zamkniętej firmy. Firmy, które mają powyżej 100 pracowników zobowiązane są zawiadomić pracowników i urząd pracy 60 dni przed zamknięciem firmy [2]. Ten okres pozwala urzędowi pracy i pracownikom, którzy stracą pracę planować proces przekwalifikowania.

W Stanach Zjednoczonych istnieje 40 wyspecjalizowanych ośrodków przekwalifikowywania pracowników z rocznym budżetem \$ 17 milionów. Ten budżet jest administrowany wspólnie przez ministerstwo pracy i ministerstwo edukacji [2]. W Stanach Zjednoczonych istnieje też 980 dwuletnich studiów pomaturalnych (Community College), które partycypują w procesie przekwalifikowywania bezrobotnych pracowników [5.]

Tabela 2.3, zawiera wykaz programów w Luzerne County Community College (dwuletnia szkoła pomaturalna w północno wschodniej części Pensylwanii).

Tabela 2.3 Programy przekwalifikowania pracowników w Luzerne County Community College

Dziedzina	Zawody
Technologia stosowana.	Architektura, technologia samochodowa, technologia budowlana, technologia systemów komputerowych, programowanie obrabiarek numerycznych, technologia silników wysokoprężnych, elektrotechnika, elektronika, projektowanie inżynierskie, planowanie produkcji, ogrzewanie i klimatyzacja, obsługa ruchu w przemyśle, mechatronika, nanotechnologie, hydraulika i ogrzewanie, technologie oszczędności energii, technologie spawalnicze.
Biznes.	Księgowość, zarządzanie biznesem, zarządzanie placówkami medycznymi, prawo administracyjne.
Komunikacja, rozrywka, sztuki piękne.	Reklamy, produkcja filmów, grafika komputerowa, dziennikarstwo, nagrywanie muzyki, ilustracje książek, fotografia, teatr.
Informatyka.	Systemy komputerowe, komputery w medycynie, generowanie faktur za usługi medyczne, elektroniczne przechowywanie medycznych informacji, przenośne systemy komputerowe, budowa stron internetowych.
Zdrowie i wychowanie fizyczne.	Obsługa klubów sportowych oraz sal gimnastycznych.
Zawody medyczne.	Pomoc dentystyczna, pielęgniarstwo, technologie używane przy operacji, terapia oddechowa, sanitariusz w pogotowiu.
Hotelarstwo i restauracje.	Zarządzanie hotelami, prowadzenie restauracji, prowadzenie piekarni.
Matematyka.	Matematyka stosowana, nauki komputerowe, zawody inżynierskie.
Nauki ścisłe.	Biologia, chemia, prowadzenie domu pogrzebowego, prowadzenie laboratorium analizy odcisków palców.
Nauki o społeczeństwie.	Dochodzenia kryminalne, początkowe nauczanie, nauczanie, nauczanie wychowania fizycznego, historia, psychologia, socjologia.
Komunikacja, filozofia.	Język Angielski, filozofia, nauki humanistyczne.

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o katalog z Luzerne County Community College [8]

Programy te są dostępne dla bezrobotnych pracowników, którzy stracili pracę w wyniku zamknięcia firm [8]. W ramach programu przekwalifikowania siły roboczej pracownicy otrzymują grant na pokrycie kosztów pobierania nauki.

Luzerne County Community College pośredniczy w znalezieniu pracy po ukończeniu szkolenia i uzyskaniu dyplomu ukończenia. Większość programów ma praktyki przemysłowe podczas szkolenia. Zatrudnialność po przekwalifikowaniu jest ponad 90% [6, 9, 11, 12, 13].

2.4 SZKOŁY ZAWODOWE JAKO CENTRUM PRZEKWALIFIKOWYWANIA PRACOWNIKÓW

W niektórych zawodach wieczorowe szkoły zawodowe dla dorosłych odgrywają ważną rolę w przekwalifikowaniu siły roboczej [10]. Zawody takie jak kucharz, malarz, mechanik karoseryjny, czy też stolarz nie wymagają dwuletnich studiów pomaturalnych i mogą być oferowane w lokalnych szkołach zawodowych. Większość lokalnych szkół zawodowych oferuje wieczorowe programy w ramach przekwalifikowania pracowników którzy utracili pracę jak również pracowników którzy obecnie pracują i chcą podnieść swoje kwalifikacje zawodowe. Programy w szkołach średnich są bezpłatne lub opłaty są symboliczne.

2.5 PROGRAMY PRZEKWALIFIKUJĄCE DLA WETERANÓW

Weteranem w USA jest każdy, kto odbył służbę wojskową bez względu na to czy było to w okresie wojny czy pokoju. Weterani uzyskują pomoc finansową w formie opłaty za studia wyższe (pierwszego stopnia). Program edukacji weteranów został zapoczątkowany po pierwszej wojnie światowej w celu przygotowania zawodowego żołnierzy biorących udział w wojnie [7].

Po pierwszej wojnie światowej asymilacja weteranów do życia cywilnego nie przebiegała dobrze. W 1924 roku kongres przygotował ustawę o wypłacaniu weteranom rekompensaty, której nigdy nie wypłacono. Był to okres recesji i wielu weteranów nie znajdowało pracy. W oparciu o doświadczenia z pierwszej wojny światowej prezydent Franklin D. Roosevelt chciał ułatwić weteranom powrót do życia cywilnego. W czerwcu 1944 roku uchwalono ustawę o zapewnieniu weteranom pomocy w uzyskaniu kwalifikacji niezbędnych do znalezienia pracy.

Weterani, którzy chcieli iść na studia wyższe otrzymywali stypendia na zapłacenie za studia plus koszty utrzymanie przez okres studiów. Weterani, którzy wybrali szkoły zawodowe otrzymali również pomoc finansową na okres szkolenia. Przedłużono również weteranom zasiłki dla bezrobotnych aż do jednego roku. W roku 1947 prawie 50% studentów na studiach wyższych to byli weterani.

Pomiędzy 1945-1956 10 milionów weteranów zostało przeszkolonych w oparciu o pomoc finansową państwa. Program dla weteranów istnieje do dnia dzisiejszego w celu zachęcenia młodych ludzi do odbycia służby wojskowej. Jeśli absolwent szkoły średniej odbędzie 4-letnią służbę wojskową uzyskuje prawo do pomocy finansowej na dowolnych studiach przez okres 4 lat pod warunkiem że robi postępy

akademickie. Może studiować na uczelni publicznej lub prywatnej na wybranym przez siebie kierunku studiów. Weterani mogą też uzyskać pomoc finansową na pobieranie nauki w dwuletnich szkołach pomaturalnych lub szkołach zawodowych. Popularne zawody wybierane przez weteranów to: policjant, pielęgniarz, kierowca ciężarówki, menager sklepu, itp.

2.6 WNIOSKI

Nowoczesna gospodarka jest bardzo dynamiczna. Globalizacja ekonomii i zarządzania (NAFTA, EU) powoduje, że dużo lokalnych przedsiębiorstw nie wytrzymuje konkurencji i upada. W tym samym czasie powstają nowe firmy zwykle oparte na coraz bardziej nowoczesnej technologii. Nowo powstające firmy mają problem ze znajdowaniem pracowników, którzy spełniają wymagania kwalifikacyjne. Przekwalifikowanie pracowników do poziomu spełnienia wymagań kwalifikacyjnych wymaga w większości dwuletnich programów pomaturalnych (Community College). Jest to proces powolny i kosztowny ze względu na fakt, że dwuletnie studia pomaturalne (Community College) są odpłatne. Urząd pracy ponosi koszty związane z opłatą za naukę oraz przedłużony zasiłek dla bezrobotnych na okres 2 lat. Inwestycja ta zwraca się w postaci redukcji bezrobocia. Zwiększenie bezrobocia pociąga za sobą koszty finansowe oraz wysokie koszty społeczne (zwiększenie przestępczości itp.). W obecnym okresie poziom bezrobocia w USA wynosi 3,7% (w październiku 2018). Jest to najniższy poziom bezrobocia od 49 lat.

LITERATURA

1. <https://www.bls.gov/opub/mlr/2013/article/occupational-employment-projections-to-2022.htm>. Accessed: 11.29.2018.
2. <https://www.americanactionforum.org/research/state-federal-worker-training-programs/>. Accessed: 11.23.2018.
3. <https://doleta.gov/programs/factsht/warn.htm>. Accessed: 11/23/2018.
4. <https://www.careercast.com/job-rated/toughest-jobs-to-fill-2018?page=9>. Accessed: 11.23.2018.
5. <https://www.bls.gov/opub/opub/mlr/2013/article/occupational-employment-projections-to-2022.htm>. Accessed: 11.29.2018.
6. <https://www.statista.com/topics/3468/community-colleges-in-the-united-states/>. Accessed: 11.22.2018.
7. Student Consumer Information (/about-lccc/student-consumer-information). Accessed: 11.22.2018.
8. <https://www.history.com/topics/world-war-ii/gi-bill>. Accessed: 11.29.2018.
9. <https://www.luzerne.edu/academics/catalog2018/>. Accessed: 11.27.2018.
10. <https://www.fortis.edu>. Accessed: 11.29.2018.
11. <https://www.trade-schools.net/locations/pennsylvania-schools-directory.asp>. Accessed: 11.29.2018.
12. <https://www.budget.pa.gov/2018-2019>. Accessed: 11.29.2018.
13. Workforce-Development_Heinrich-June-2016.pdf. Accessed: 11.29.2018.
14. <https://my.vanderbilt.edu/files/2016>. Accessed: 11.29.2018.

Data przesłania artykułu do Redakcji: 12.2018

Data akceptacji artykułu przez Redakcję: 02.2019

PROGRAMY PRZEKWALIFIKOWYWANIA SIŁY ROBOCZEJ W USA

Streszczenie: Celem artykułu jest analiza metod stosowanych w zakresie przekwalifikowania bezrobotnych pracowników w USA w celu przywrócenia ich na rynek pracy. Jest to niezbędne aby zapewnić prawidłowe funkcjonowanie gospodarki. Artykuł również analizuje metody przewidywania zatrudnienia w poszczególnych zawodach przez okres następnych 10 lat, oraz metody szkolenia pracowników do przyszłych zawodów. W artykule również przeanalizowano program przekwalifikowywania weteranów w celu znalezienia dla nich odpowiedniego miejsca w gospodarce i życiu cywilnym.

Słowa kluczowe: bezrobotni pracownicy, przekwalifikowywanie pracowników, przewidywanie zatrudnienia, zatrudnianie weteranów, zarządzanie, siła robocza, zarządzanie zasobami ludzkimi

PROGRAMS OF RETRAINING WORKFORCE IN THE USA

Abstract: The aim of the paper is to analyze the methods used to retrain unemployed workers in the US in order to make possible their return to the labor market. It is necessary to ensure the proper functioning of the economy of the country. The article also analyzes methods of predicting employment in individual occupations over the next 10 years, and methods of training employees for future professions. The article also examines the retraining program for veterans in order to find a suitable place for them in the economy and civil life.

Key words: unemployed employees, retraining of employees, anticipation of employment, employment of veterans, management, workforce, human resources management

Dr. Michalene Grebski
Northampton Community College,
Monroe Campus
2411 PA-715, Tannersville, PA 18372, USA
e-mail: mgrebski@northampton.edu

dr hab. inż. Radosław Wolniak, prof. PŚ.
Politechnika Śląska
Wydział Organizacji i Zarządzania
ul. Roosevelta 26, 41-800 Zabrze, Polska
e-mail: rwolniak@polsl.pl